

1 ES kā ekonomiskajam blokam pastāv programma attiecību veidošanai ar
 2 Savienības robežvalstīm. Tā, piemēram, 2004. gadā tika oficiāli
 3 apstiprināta Eiropas kaimiņu politika, kuras mērķus var reducēt līdz
 4 demokrātiskām reformām un kaimiņvalstu ekonomikas attīstības
 5 atbalstīšanai. Vienlaikus šajā gadījumā spilgti parādījās viena no ES
 6 lielajām problēmām – ar bloka ārpolitiku, līdztekus Briseles
 7 ierēdņiem, nodarbojas arī katra dalībvalsts atsevišķi ar savu ārlietu
 8 ministriju rokām. ES dalībvalstīm ir savas, nebūt ne Paneiropas, bet
 9 gan nacionālās intereses. Polijā, piemēram, visai populāra ir
 10 demokrātijas virzīšanās uz Austrumiem, un Austrumu partnerības ideju
 11 piedāvāja neviens cits kā tieši Polija.

12 Austrumu partnerība ir līdz šim pats ambiciozākais ES projekts
 13 Savienības ietekmes palielināšanai bijušās PSRS telpā, kas gandrīz vai
 14 atklāti konkurē ar tiem šīs telpas integrācijas procesiem, ko piedāvā
 15 Krievija. Faktiski ES gatavojas izmēģināt sevi integrācijas procesu
 16 lokomotīves lomā postpadomju telpā. Partnervalstīm tiek piedāvāta
 17 pakāpeniska integrācija ES ekonomikā, bet par šā procesa finālu ir
 18 jāklūst brīvās tirdzniecības zonas radīšanai. Tāpat programmas
 19 dalībnieki var rēķināties ar vīzu režīma atvieglojumiem un ES darba
 20 tirgus iespējamu atvēršanu saviem pilsoņiem. Vienlaikus visas šīs
 21 priekšrocības kļūs par realitāti tikai gadījumā, ja valstis, kas ir
 22 programmas dalībnieces, negrozāmi īstenos politiskās reformas un
 23 virzīs tirgus ekonomiku, kas nozīmē – veiks privatizāciju un radīs
 24 labvēlīgus nosacījumus ārvalstu investoriem.

25 ES neslēpj, ka ir ieinteresēta "stabilitātes joslas" izveidē pie savām
 26 austrumu robežām ne tikai tādēļ, lai izvairītos no piecu dienu karam
 27 Dienvidosetijā līdzīgu notikumu atkārtošanās. Vairākums valstu, kuras
 28 iekļautas Austrumu partnerībā, vai nu ir apveltītas ar pietiekamiem
 29 energoresursu krājumiem (Azerbaidžāna), vai arī caur to teritorijām
 30 stiepjas naftas un gāzes vadi (Gruzija, Ukraina, Baltkrievija). Tieši
 31 tāpēc Austrumu partnerības ietvaros paredzēts izstrādāt arī
 32 enerģētiskās drošības mehānismus. ES, ko ir pamatīgi nobiedējuši
 33 2000. gadu vidus "gāzes kari", ļoti nevēlas pieļaut to atkārtošanos.
 34 Dokumentā, ko sagatavoja Eiropas Komisija, kopā ar citu savstarpējā
 35 atbalsta un drošības garantēšanas mehānismu izstrādāšanas
 36 nepieciešamību ir uzsvērtā drošības mehānismu izveide enerģētikā.

37 ES ir ekonomisks bloks, un savas drošības garantēšanai tā lieto tos
 38 instrumentus, kas ir tās rīcībā. Šajā gadījumā pats uzticamākais ir
 39 ekonomiskās atkarības mehānismu starp ES un partnervalstīm radīšana.
 40 Savukārt Eiropas kompāniju un investoru ieplūšana nākamo programmas
 41 dalībnieku ekonomikā ļaus kontrolēt to ārpolitiku.

42 Bijušajai padomju telpai piemīt dažas specifiskas īpatnības, tāpēc
 43 līdz galam nav saprotams, cik efektīva izrādīsies pieeja: "jūs mums
 44 nodrošiniet stabilitāti, bet mēs jums – ekonomiskās priekšrocības". Jo
 45 īpaši tāpēc, ka draudzība jaunajā formātā, kuru ES piedāvā Austrumu
 46 partneriem, neparedz galveno – galīgās integrācijas perspektīvas.

47

Title:	Daži Eiropas Savienības „draudzības” projekti
Author:	Andis Sedlenieks
Date:	March 30, 2009
Published:	„Nedēļa”

48